ماهنامه علمى پژوهشى

mme.modares.ac.ir

تأثیر دمش و مکش بر ضرایب برآ و پسای جریانهای تراکمناپذیر لزج عبوری از هیدروفویلها به کمک روش پیششرط توانی

پوريا اکبرزاده¹ ، ايرج ميرزايى² ، محمدحسن کيهانی³ ، ابراهيم اکبرزاده⁴

1- استاديار، مهندسي مكانيك، دانشگاه شاهرود، شاهرود

2- استاد، مهندسی مکانیک، دانشگاه صنعتی ارومیه ، ارومیه

3- استاد، مهندسی مکانیک، دانشگاه شاهرود، شاهرود

4- دانشجوى كارشناسى ارشد، مهندسى مكانيك، دانشگاه صنعتى اروميه، اروميه

*شاهرود، صندوق پستی akbarzad@ut.ac.ir ،3619995161

چکیدہ	اطلاعات مقاله
تأثیر لایه مرزی و جدایش موضعی آن بر ضریب برآ و پسا، بهویژه در تحلیل رفتار هیدرودینامیکی هیدروفویل.ها یکی از موضوعات مورد علاقه محققان علم مکانیک سیالات به شمار میآید. در این میان روش های کنترل لایه مرزی جهت افزایش ضریب برآ و کاهش ضریب پسا، بسیار رایج هستند. مطالبه آئرودینامیک جریان های با اعداد رینولدز پایین به دلیل کاربردهای خاص نظیر وسایل بدون سرنشین، ربات ها و کاوشگرهای نیسامی در اسار میار کیکی در تعالم تعالم تعالم در این تقام از می آن در این توان خور وسایل بدون سرنشین، ربات ها و ک	مقاله پژوهشی کامل دریافت: 16 شهریور 1392 پذیرش: 08 آبان 1392 ارائه در سایت: 10 خرداد 1393
ریزسطانی در ایکا بسیار توچک مورد توجه است. به تعمیل میں در این تحقیق، او دست و عمل میں از سطح تولی میراوتوین بر تعرن جریان، ضریب برآ و پسا در جریان با اعداد رینولدز 500 و 2000 بررسی شده است. روش عددی حجم محدود جیمسون و روش پیش شرط سازی توانی برای تحلیل جریانهای لزج تراکمناپذیر ارائه شده است. جهت کنترل لایه ی مرزی یک جت دمش (مکش) با پهنای 2/5 % طول وتر در سطح فوقانی هیدروفویل قرار داده و نتایج برای کمیتهای مختلف دمش (مکش) معرفی شده است. نتایج شبیه سازی نشان می دهد که دمش دور از لبه حمله با زاویه دمش کمتر و مکش عمود بر سطح دور از لبه حمله، ضریب برآ را افزایش می دهد. همچنین دمش با نسبت سرعت کمتر و مکش با نسبت سرعت بیشتر، تأثیر بهتری بر افزایش ضریب برآ دارد.	<i>کلید واژگان:</i> لایه مرزی دمش و مکش ضریب برآ روش پیش شرطاسازی توانی

Blowing and suction effect on drag and lift coefficients for viscous incompressible flows over hydrofoils by power-law preconditioning method

Pooria Akbarzadeh^{1*}, Iraj Mirzaee², Mohammad Hassan Kayhani³, Ebrahim Akbarzadeh⁴

1- Mechanical Engineering, Shahrood University, Shahrood, Iran

2- Mechanical Engineering, Urmia University of Technology, Urmia, Iran

3- Mechanical Engineering, Shahrood University, Shahrood, Iran

4- Mechanical Engineering, Urmia University of Technology, Urmia, Iran

*P.O.B. 3619995161 Shahrood, Iran. akbarzad@ut.ac.ir

ARTICLE INFORMATION	ABSTRACT
Original Research Paper Received 07 September 2013 Accepted 30 October 2013 Available Online 31 May 2014	Effect of boundary layer and its local separation on lift and drag coefficients, especially in the analysis of hydrodynamic behavior of hydrofoils is considered as an interesting subject for fluid mechanics researchers. Boundary layer control methods to increase the lift coefficient and reduce the drag coefficient, are very common. Aerodynamic study of flows at low Reynolds to special applications such as micro unmanned underwater vehicles, underwater robots and explorers are interested. For this reason in this study, the effect of fluid blowing and suction through upper surface of hydrofoils on flow control, lift and drag coefficients for flow under Re =500 and Re=2000 are investigated. Jameson's finite volume method and power-law preconditioning method for analyzing viscous incompressible flows are presented. To control the boundary layer a jet with a width of 2.5% of chord length is placed on hydrofoil's upper surface and results for different blowing (suction) parameters are introduced. Results show that, blowing far from leading edge at low blowing angle and perpendicular suction far from leading edge increase the lift coefficient. Also blowing with law velocity ratio and suction with large velocity ratio, has the better impact on increasing lift coefficient
<i>Keywords:</i> Boundary layer Flow control Blowing and suction Lift coefficient Power-law preconditioning method	

محققان علم مکانیک سیالات بهشمار میآید. در این میان روشهای کنترل لایه مرزی جهت افزایش ضریب برآ و کاهش ضریب یسا، که به روش کنترل جدایش جریان نیز شناخته می شوند، بسیار رایج و قدمتی چندین ساله دارند

1- مقدمه

تأثیر لایه مرزی و جدایش موضعی آن روی ضریب برآ و پسا، بهویژه در تحليل رفتار هيدروديناميكي هيدروفويلها يكي از موضوعات مورد علاقه

Please cite this article using:

برای ارجاع به این مقاله از عبارت ذیل استفاده نمایید:

P. Akbarzadeh, I. Mirzaee, M.H. Kayhani, E. Akbarzadeh, Blowing and suction effect on drag and lift coefficients for viscous incompressible flows over hydrofoils by power-law preconditioning method, Modares Mechanical Engineering, Vol. 14, No. 4, pp. 129-140, 2014 (In Persian)

که می توانند با اثر گذاری روی نقطه جدایش لایه مرزی، در بهبود ضریب برآ و پسا مورد استفاده قرار گیرند. در سالهای اخیر، تحقیقات متعددی در مورد بهبود ویژگیهای مربوط به آیرودینامیک ایرفویلها با استفاده از کنترل جریان انجام گرفته است. تحقیقات نخستین [1-3] عمدتاً روی روشهای كنترل جريان غيرفعال نظير اصلاح شكل هندسي براي تغيير گراديان فشار و در نتیجه تأخیر و جلوگیری از جدایش جریان بر سطح فوقانی هیدروفویل، تأکید کردهاند. روش دیگر کنترل جریان، کنترل جریان فعال است که با استفاده از مکش و دمش پیشرفت لایه مرزی را کنترل میکند. وو و همکارانش [4] در سال 1998 اثر کنترل مکش و دمش از راه شکاف در نزدیک لبه حمله بر ایرفویل NACA0012 را مورد بررسی قرار دادند. کاتلین [5] اثر جت تركيبي واقع در 10 درصد طول وتر از لبه حمله ايرفويل NACA0012 در زاویه حمله 13 درجه را مورد مطالعه قرار داد. حسان و همكارانش [6] اثر جت محرك واقع در 13 درصد طول وتر از لبه حمله ایرفویل NACA0012 در زاویه حمله 0 تا 5 درجه را بررسی کردند. تمام تحقیقات بالا نشان دادند که جت محرک و مکش یا دمش در لبه حمله می تواند ضریب برآ را افزایش و ضریب پسا را کاهش دهد. سی. وانگ و ام. سان [7] جدایش روی یک هیدروفویل ضخیم را با استفاده از دمیدن از چند شکاف در سرعتهای پایین بررسی کردند. در سال 2004 کالر و اورتمانس [8] تأثير تزريق هوا و لايه مرزى آشفته را تجزيه و تحليل كردند. آنها از جتهای تولیدکننده گردابه² استفاده کردند تا جریان را تحت تأثیر قرار دهند و جریان با ممنتوم بالا را به داخل لایه مرزی وارد کنند. ال. هوانگ و همکارانش [9] مطالعه عددی روش کنترل مکش و دمیدن در هیدروفویل NACA0012 را انجام دادند. یک جت با پهنای 2/5 درصد طول وتر در سطح بالایی هیدروفویل قرار داده شد و کنترل مکش و دمیدن متناوب در عدد رينولدز 500000 و زاويه حمله 18 درجه شبيهسازى شد. در سال 2006 رجیس دووینگو و مایکل ویسونیو [10] محرک جت ترکیبی را برای کنترل واماندگی آیرودینامیکی بهینهسازی کردند. در مطالعه آنها شبیهسازی کنترل واماندگی با استفاده از یک محرک جت ترکیبی ارائه شد و بهینهسازی كميتهاى كنترل جريان مورد بررسى قرار گرفت. سانگ هون كيم و همكارانش [11] روش كنترل جدایش روی هیدروفویل را با استفاده از جت ترکیبی بررسی کردند. این شبیهسازی عددی کنترل جدایش جریان، با استفاده ازجتهای ترکیبی بر هیدروفویل NACA23012 انجام شد. دی یو و پی موین [12] کنترل فعال جدایش جریان بر ایرفویل را با استفاده از جت-های ترکیبی بررسی کردند. پیکربندی جریان شامل جریان روی یک ایرفویل NACA0015 با عدد رينولدز 896000 براساس طول وتر ايرفويل و سرعت جریان آزاد بود. این شبیهسازی تأیید کرد که محرک جت ترکیبی بهطور موثر شروع جدایش جریان را به تأخیر میاندازد و سبب افزایش قابل توجهی در ضریب برآ میشود. شان و همکارانش [13] جدایش جریان بر ایرفویل NACA0012 در زاویه حمله 6 درجه و کنترل جدایش جریان با استفاده از تولید کننده های گردابه را مطالعه کردند. آن ها نشان دادند که ناحیه جدایش تا 80 درصد کاهش می یابد. در سال 2009 ام سدار جنس و آنور کایناک [14] كنترل جريان را بر هيدروفويل NACA2415 در جريان با عدد رينولدز 200000 با استفاده از مکش و دمیدن بررسی کردند. در نتایج عددی تحقیق ایشان مشاهده شد که تأثیر دمیدن با نسبت سرعتهای پایین از دمیدن با نسبت سرعتهای بالا بهتر است، در حالی که تأثیر مکش با نسبت سرعتهای

در نتایج عددی ایشان مشاهده شد با اعمال مکش جدایش به تأخیر میافتد و نسبت ضریب برآ به پسا افزایش می یابد. بشارت و همکارانش [16] واماندگی ایرفویل را با استفاده از محرک جت ترکیبی بررسی کردند. ای دی گاردنر و همکارانش [17] در سال 2011 تحلیل عددی جتهای هوا را برای کنترل واماندگی در هیدروفویل OA209 انجام دادند. دی اچ لو و همکارانش [18] کارایی روش کنترل جریان را با استفاده از جت ترکیبی روی ایرفویل در حالت واماندگی بررسی کردند. در این مطالعه جت ترکیبی در سطح بالایی ایرفویل NACA0012 نزدیک لبه حمله قرار داده شد و کنترل مکش و دمیدن متناوب در عدد رینولدز 500000 و زاویه حمله 18 درجه شبیهسازی شد. نتايج عددى ايشان نشان داد كه ضريب برآ افزايش (حدود 40 درصد) و ضریب پسا کاهش می یابد. چانگ پان فن و همکارانش [19] روش افزایش ضریب برآ را با استفاده از کنترل چرخش جریان مرتبط با جت ترکیبی ارائه دادند. فلاح پور و همکارانش [20] جدایش لایه مرزی روی ایرفویل را با كمك فيلم داغ بهطور تجربي مورد بررسي قرار دادند. پسنديده فرد و همكارانش [21] كنترل جريان روى ايرفويلهاى NACA0012 و NACA0018 را بهوسیله مکش انجام دادند. شبیهسازی ایشان در عدد رینولدز 500000 و بهوسيله نرمافزار فلوئنت صورت گرفت. جوارشكيان و دستوراني [22] جریان غیرلزج را روی بالهای قابل انعطاف بررسی کردند. در سال 2012 گودرزی و همکارانش [23] کنترل جریان روی ایرفویل NACA0012 را بهوسیله اثر مکش بر خواص آیرودینامیکی بررسی کردند. لیو پیکینگ و همکارانش [24] بررسی عددی کنترل دمش از طریق شکاف برای ایرفویل ضریب برآ-بالا³ را انجام دادند. آنها نشان دادند دمش، جدایش را به تأخیر میاندازد و ضریب برآ را افزایش میدهد. یوسفی و همکارانش [25] در سال 2013 بررسی عددی اثر مکش و طول جت مکش روی خواص آیرودینامیکی ايرفويل NACA0012 را انجام دادند.

بالا (مستقل از محل جت مکش)، بهتر از مکش با نسبت سرعتهای پایین

است. احمدی و همکارانش [15] اثر مکش بر پایداری جریان عبوری از

ايرفويل NACA65-018 را در اعداد رينولدز بالای 1000000 بررسی کردند.

در سالهای اخیر برنامههای محاسباتی برای رفع مشکلاتی مانند پایداری و زمانبر بودن شبیهسازیهای عددی بهبود داده شدهاند. روش پیششرطسازی⁴نیز سعی بر رفع این مشکلات دارد. براساس کار کورین [26] و مطالعه توركل [27] این روش با استفاده از جایگزینی مشتقات زمانی معادلات حاكم، سرعت انتشار امواج فشارى را اصلاح مىكند. بعد از كورين و تورکل، محققان دیگری مطالعات تکمیلی در زمینه پیش شرطسازی را برای جریان های تراکم پذیر و تراکمناپذیر، لزج و غیرلزج، پایا و ناپایا انجام دادند [28 و 29]. یک کار جامع در موضوع پیششرطسازی بهوسیله ون لیر و همکارانش [30] صورت گرفت. آنها ماتریس بهینه پیششرطسازی را بهدست آوردند. لی [31] ماتریس پیششرطسازی را بهدست آورد که مستقل از زاویه جریان است. روش لی رفتار خوبی در محاسبات جریان نزدیک منطقه سکون دارد. در سال 2002 مالان و همکاران [32] روش پیششرطسازی تعمیم یافته را برای تحلیل جریانهای تراکمناپذیر پایا و ناپایا معرفی کردند. اصفهانیان و اکبرزاده [33] روش پیششرطسازی استاندارد را برای حل جریان تراکمناپذیر غیرلزج و لزج عبوری از سیلندر در جریان آزاد و جریان عبوری از مانع دایروی داخل کانال به کار گرفتند. آنها همچنین در سال 2012 به تحلیل جریان کاویتاسیون با استفاده از روش پیششرطسازی

¹⁻ Flow control

³⁻ High lift airfoil4- Preconditioning method

مهندسی مکانیک مدرس، تیر 1393، دورہ 14، شمارہ 4

²⁻ Vortex Generating Jet (VGJ)

توانی¹ یرداختند [34].

بیشتر تحقیقات بالا جهت کنترل جریان، در اعداد رینولدز بالا انجام شده است ولي بهتازگي به آئروديناميک هيدروفويلها در اعداد رينولدز پايين نيز توجه خاصی شده است. این توجه به خاطر کاربردهای مختلف از جمله هواپیماهای نظامی خاص، وسایل هوایی و زیرسطحی بدون سرنشین²، رباتها و کاوش گرهای زیرسطحی است، که به دلیل پیشرفت در دستگاههای مكانيكي- الكتريكي بسيار كوچک ميسر شدهاند. وسايل زيرسطحي بدون سرنشین در صنایع مختلف از جمله صنایع نفت و گاز و صنایع نظامی جهت اکتشاف و نقشهبرداری در اعماق اقیانوس استفاده می شود. برای این تجهیزات کوچک که در سرعتهای کم نیز حرکت میکنند عموماً عدد رینولدز در بازه 400 الى 6000 است. بنابراين با توجه به كمبود مطالعهاى جدى و جامع بر کنترل جریان در چنین شرایطی، در این تحقیق شبیهسازی جریان اطراف هیدروفویل همراه با دمش و مکش در اعداد رینولدز پایین مدنظر قرار گرفته شده است. روش حجم محدود جیمسون و روش پیش شرط سازی توانی جهت تسریع در روند هم گرایی و بهبود پایداری حل، برای تحلیل جریانهای لزج تراکمناپذیر به کار گرفته شده است. پایداری حل به کمک جملات اتلافی مرتبه دوم و چهارم بهدست آمده است. برای انتگرال گیری زمان نیز از روش رانگ-کوتای چهار مرحلهای صریح استفاده شده است. جهت کنترل لایه مرزی یک جت دمش (مکش) با پهنای 2/5% طول وتر درسطح فوقانی هیدروفویل قرار داده و شبیهسازی برای جریانهای لزج در اعداد رینولدز 500 و 2000 تحت زواياى حمله مختلف انجام شده است. در اين مقاله، مطالعه بر هیدروفویلهای NACA0006 و NACA0012 انجام گرفته است و کمیتهای نسبت سرعت دمش (مکش) ، محل جت دمش (مکش) و زاویه دمش (مکش) متغیر مورد بررسی است. دمش (مکش) در موقعیتهای 0/3، 0/7 و 0/9 طول وتر نسبت به لبه حمله و با نسبت سرعتهای 0/01، 0/2 و 0/5 انجام گرفت. نتایج شبیهسازی نشان میدهد دمش در موقیعت دور از لبه حمله و زاویه دمش کوچکتر (30 درجه) ضریب برآ را نسبت به حالت بدون دمش افزایش میدهد، ولی دمش نزدیک لبه حمله اثر عکس دارد و ضریب برآ را کاهش میدهد. همچنین با افزایش نسبت سرعت دمش، ضریب برآ کاهش مییابد. همچنین مکش عمود بر سطح تأثیری بیشتری روی افزایش ضريب برآ دارد و مکش در موقعيت 0/9 سبب افزايش بيشتر ضريب برآ نسبت به مکش در نزدیک لبه حمله میشود.

2- معادلات حاکم پیش شرط سازی شده

معادلات جریان بی بعد حاکم پیش شرط سازی در شکل برداری به صورت رابطه (1) نوشته می شود [33، 35، 36]:

$$\Gamma^{-1} \frac{\partial Q}{\partial t} + \frac{\partial F}{\partial x} + \frac{\partial E}{\partial y} = 0$$
(1)

Solution Solution (20)

Solution

$$\vec{Q} = \begin{pmatrix} p \\ u \\ v \end{pmatrix}, \vec{F} = \begin{pmatrix} p \\ p u \\ \rho u \\ \rho uv - \xi \tau_{xx} \end{pmatrix},$$

$$\vec{E} = \begin{pmatrix} \rho v \\ \rho uv - \xi \tau_{xy} \\ p + \rho v^2 - \xi \tau_{yy} \end{pmatrix}$$

1- Power-law preconditioning method 2- Unmanned Underwater Vehicles (UUV)

، که در آن $u=ar{u}/U_\infty$ و $v=ar{v}/U_\infty$ بهترتیب سرعت در جهت x و x $p = \bar{p}/p_{\infty}U_{\infty}^{2}$ و $y = \bar{y}/L$ محورهای مختصات کارتزین، $x = \bar{x}/L$ فشاراستایکی و $\overline{
ho}/
ho_{
m m}=\overline{
ho}/
ho_{
m m}$ فشاراستایکی و $ho=\overline{
ho}/
ho_{
m m}$ فشاراستایکی و . طول مرجع و $arphi_{\infty}$ سرعت مرجع است. $ar{arphi}$ کمیت با بعد arphi را نشان میدهد Lهمچنین τ_{xx} ، τ_{xy} τ_{yy} و τ_{yy} مولفههای تانسور تنش هستند. $\xi = 0$ بیانگر جریان غیرلزج و f = 3 بیانگر جریان لزج، β ضریب تراکم پذیری مصنوعی است که مطابق مرجع [32] استخراج شده است. σ ضریب پیش شرط بوده که در روش پیششرط سازی توانی [34] از رابطه $\sigma = 2(1 - A_u)^m$ محاسبه می شود که در آن: $|\nabla u(x) - \nabla u(x)|$

$$A_{u} = \lim_{x \to x_{m}^{+}} \frac{|\forall u(x_{m}) - \forall u(x)|}{|\nabla u(x_{m})| - |\nabla u(x)|}$$
(2)

گرادیان سرعت در نقطهٔ $x = x_m$ است و از رابطه (3) بهدست $abla u(x_m)$ میآید:

$$\nabla u(x_m) = \lim_{x \to x^-} \frac{u(x) - u(x_m)}{x - x}$$
(3)

و $2 \leq m$ یک عدد صحیح بودہ که برای تسریع در هم گرایی حل از مقدار بهینه آن استفاده شده است. چنانچه m برابر صفر باشد، σ عددی ثابت و غيرصفر خواهد شد كه معادل روش پيششرط تركل خواهد بود [27] (جهت سهولت روش تركل را با SPM (روش پیششرط استاندارد) نمایش میدهیم). چنانچه o صفر انتخاب شود که معادل روش تراکمپذیری مصنوعی کورین خواهد شد [26] (جهت سهولت این روش را با SAC (روش تراکمپذیری استاندارد) نمایش میدهیم).

3- روش عددی حجم محدود جیمسون

معادلات حاکم پیش شرطسازی ارائه شده در رابطه (1) به شکل انتگرالی در یک حجم کنترل Ω که سطح آن $\partial \Omega$ است، به صورت رابطه (4) بیان مىشوند:

$$\frac{\partial}{\partial t} \int_{\Omega} \vec{Q} \, dA + \vec{\Gamma} \oint_{\partial \Omega} (\vec{F} \, dx - \vec{E} \, dy) = 0 \tag{4}$$

این معادلات در شکل بقایی خود به روش حجم محدود سلول- مرکزی در حجم سلول محاسباتي (i, j) همراه با جملات اتلافي جيمسون [33، 37، 38] به شکل رابطه (5) در میآیند:

$$A_{i,j}\frac{\partial Q_{i,j,k}}{\partial t} = G_{i,j,k} + D_{i,j,k}$$
(5)

که k = 1, 2, 3 مساحت سلول (i, j) ام و k = 1, 2, 3G_{i,j,k} شار عددی مرتبط با سلول است: $\sim \nabla c$

$$G_{i,j,1} = \beta^{2} \sum_{i,j,2} (F_{1} dy - E_{1} dx)_{i,j}$$

$$G_{i,j,2} = -\frac{\sigma u_{i,j} G_{i,j,1}}{\beta^{2}} \sum_{i,j,2} (F_{2} dy - E_{2} dx)_{i,j}$$

$$G_{i,j,3} = -\frac{\sigma v_{i,j} G_{i,j,1}}{\beta^{2}} \sum_{i,j,2} (F_{3} dy - E_{3} dx)_{i,j}$$
(6)

عبارت اتلاف مصنوعی $D_{i,j,k}$ متشکل از دو عبارت مرتبه دوم و چهارم برای نخستین بار توسط جیمسون [38] پیشنهاد شد. برای حل معادلات بالا از روش رانگ-کوتای چهار مرحلهای براساس رابطه (7) استفاده شده است (33 -28) (كه 4، ۲،۱،۱ ه. (۲،۱ ه. بهترتيب 4، 3، 1 انتخاب (a_k بهترتيب 4) (34 - 2) شدهاند):

$$Q_{i,j,k}^{(0)} = Q_{i,j,k}^{(n)}$$

$$Q_{i,j,k}^{(k)} = Q_{i,j,k}^{(0)}$$

$$-\frac{\Delta t}{\alpha_k A_{i,j}} (Q_{i,j,k}^{(k-1)} - Q_{i,j,k}^{(0)})$$

$$Q_{i,j,k}^{(n+1)} = Q_{i,j,k}^{(4)}$$
(7)

4- شرایط مرزی

5- کمیتهای دمش (مکش)

سه کمیت در شبیه سازی عددی کنترل دمش و مکش براساس شکل 1 مورد I_i استفاده قرار گرفته است. این کمیت ها محل جت، I_i نسبت سرعت جت، I_i استفاده قرار گرفته است. این کمیت ها محل جت، I_i نسبت سرعت جت، I_i و زاویه دمش یا مکش، $i\theta$ هستند. شایان ذکر است θ منفی بیان گر حالت مکش و θ مثبت بیان گر حالت دمش است. یک جت با پهنای 2/5 درصد طول وتر در سطح فوقانی هیدروفویل NACA0012 قرار داده و شبیه سازی در مختلف اعداد رینولدز 500 و 2000 انجام شد. شبیه سازی برای مقادیر مختلف موقعیت جت دمش (مکش)، I_i (S) و I (S) و I (S) و I (I (I) و I (I) و I) منبت سرعت جن دمش (مکش)، I_i (I) (I) و I (I) و I (I) و I (I) (I) و I (I) (I)

6- نتایج شبیهسازی عددی

برای ارزیابی روش مورد استفاده در شبیهسازی، تعداد زیادی شبکه با اندازههای مختلف در نظر گرفته شد که نتیجه آن انتخاب شبکهای با ابعاد 32×170 از نوع O-Grid بود. در این شبکه جهت استحصال صحیح لایه مرزی فاصله اولين گره محاسباتي تا ديواره 0/001-0/00 برابر طول وتر هيدروفويل انتخاب شد. همچنين مرز بيروني 10 برابر طول كل وتر، دورتر از سطح هیدروفویل در نظر گرفته شد. برای اعتبارسنجی حل، شبیهسازی روی هيدروفويل NACA0006 بدون جت در رينولدز 2000 صورت گرفت. نتايج بهدست آمده از ضریب برآ در زوایای مختلف حمله با دادههای پیشین [39] مقایسه شده که براساس شکل 2 انطباق خوب آنها حکایت از صحت حل عددی دارد. همچنین برای اعتبارسنجی حالت تزریق، مطالعه جریان لزج تراکمناپذیر روی NACA0012 با جت دمش در رینولدز 2000 صورت گرفت. جت با پهنای 2/5 درصد طول وتر در سطح فوقانی هیدروفویل و در فاصله 0/8 برابر طول وتر از لبه حمله قرار داده شد و سیال با نسبت سرعت 0/5 از جت و عمود بر سطح هیدروفویل دمیده شد. نتایج عددی (ضریب برآ و پسا در زوایای مختلف حمله) با دادههای بهدست آمده از نرمافزار فلوئنت مقایسه شد. براساس شكل 3 انطباق بسيار خوبى بين نتايج عددى و نتايج بهدست آمده از نرمافزار فلوئنت برقرار است.

many

150000

100000

IN IN IN المكل 4 نرخ هم گرایی در جریان لزج حول هیدروفویلNACA0012 با جت دمشm حل عددی انجام شده شامل روش پیش شرط توانی برای مقادیر مختلف

(طبق رابطه $m(a_u)^m$ (طبق رابطه $(\sigma = 2(1 - A_u)^m)$ (طبق رابط، روش مه گرایی روش) مقدار m بهینه، شکل 4 نرخ هم گرایی روشهای SAC (SPM)

پیششرط توانی برای مقادیر مختلف m را نشان میدهد. با توجه به شکل

50000

-12

-14

٥

نقش روش پیش شرط توانی در کاهش تعداد تکرارهای عددی و افزایش سرعت هم گرایی کاملاً واضح است. همچنین میزان کاهش تکرار عددی روش پیش شرط توانی در مقایسه با روش های SPM و SAC به ترتیب حدود 45 و 65 درصد است. پس از اعتبار سنجی حل و ارزیابی سرعت هم گرایی حل، برای بیان شیوه کار دمش و مکش نتایج برای مقدار بهینه 3 = m به طور جداگانه ارائه و بررسی شده اند.

1-6- دمش

در شکلهای 5-8 نتایج دمش از سطح فوقانی هیدروفویل در زاویه حمله 10 درجه و اعداد رینولدز 500 و 2000 نشان داده شده است. *Clb*، ضریب برآ، *Cl* و *Clb*، ضریب پسا در حالت بدون جت است. شایان ذکر است که ضریب برآ، *Cl* و ضریب پسا، *Cd* بهترتیب از روابط $c^2 n_{\infty}^2 \rho U_{\infty}^2 c$ و $c^2 n_{\infty}^2 \rho U_{\infty}^2 c$ بهدست میآیند که *F_L*، نیروی برآ، *G*، نیروی پسا و *c* طول وتر هیدروفویل است و در این تحقیق برابر واحد در نظر گرفته شده است. با توجه به نتایج مشاهده میشود دمش در موقیعت دور از لبه حمله و زاویه دمش کوچکتر (30 درجه) ضریب برآ را نسبت به حالت بدون دمش افزایش میدهد، اما دمش در نزدیک لبه حمله اثر عکس دارد و ضریب برآ را کاهش میدهد.

شکل 5 نتایج عددی ضریب برآ و پسا در عدد رینولدز 500 ، زاویه حمله 10 درجه و زاویه دمش 90 درجه: الف) ضریب برآ، ب) ضریب پسا

شکل 6 نتایج عددی ضریب براً و پسا در عدد رینولدز 500 ، زاویه حمله 10 درجه و زاویه دمش 30 درجه: الف) ضریب براَ، ب) ضریب پسا

همچنین با افزایش نسبت سرعت دمش، ضریب برآ کاهش مییابد. همچنین با توجه به شکل میتوان گفت اثر دمش بر ضریب پسا ناچیز است.

اثر دمش بر تغییر الگوی جریان در موقعیتهای مختلف جت دمش در شکل $P_{ij} = 0/9$ نمایش داده شده است. نتایج برای $L_j = 0.0$, $I_j = 0.0$, $L_j = 0.0$ و $L_j = 0.0$, $L_j = 0.0$ و با حالت بدون جت دمش مقایسه شده است. همه حالات در عدد رینولدز 2000، نسبت سرعت دمش 50 درجه هستند.

شکل 9 نشان میدهد که دمش در موقعیت $L_j = 0/3$ رفتار جریان را نسبت به حالت بدون دمش بهطور چشم گیری تغییر میدهد. گردابه موجود در ناحیه جدایش جریان بزرگتر از گردابه موجود در ناحیه جدایش جریان بدون دمش است که مقدار فشار بعد جت دمش را کمتر میکند. در شکل 9-ه مشهود است که منحنی ضریب فشار بر سطوح هیدروفویل، $_2$ ، با جت دمش در $S(0 = _1 J)$ با حالت بدون دمش متفاوت است. مقدار $_2$ سطح فوقانی پیش از جت نسبت به حالت بدون دمش افزایش و مقدار $_2$ سطح فوقانی بعد از جت نسبت به حالت بدون دمش میابد. این تغییر منجر به کاهش ضریب برآ و پسا نسبت به حالت بدون دمش می میود.

شکل 8 نتایج عددی ضریب برآ و پسا در عدد رینولدز 2000، زاویه حمله 10 درجه و زاویه دمش 30 درجه: الف) ضریب برآ، ب) ضریب پسا

2-6- مكش

اثر مکش بر تغییر الگوی جریان در موقعیتهای مختلف در شکل 15 نمایش داده شده است. نتایج در عدد رینولدز 2000 برای 3/ $L_j = 0/3$ نمایش داده شده است. نتایج در عدد رینولدز 2000 برای 3/ $J_j = 0/7$ برای 9/ $J_j = 0/7$ و زاویه مکش 90 درجه رسم و با حالت بدون جت مکش مقایسه شده است. با توجه به شکل مشاهده می شود که مکش کاملاً سبب کنترل لایه مرزی می شود و خطوط جریان در هر سه حالت مکش، گردابه بسیار کوچکتری را نسبت به حالت بدون جت مکش نشان می دهد.

شکل 7 نتایج عددی ضریب برآ و پسا در عدد رینولدز 2000 و زاویه حمله 10 درجه و و زاویه دمش 90 درجه: الف) ضریب برآ، ب) ضریب پسا

براساس شکل 9- ه وقتی محل جت دمش از 20/3 L_j به 7/7 L_j و L_j حالت $L_j = 0/3$ و $L_j = 0/9$ تغییر می کند مقدار C_P سطح فوقانی پیش از جت نسبت به حالت $L_j = 0/9$ – 0/3 $L_j = 0/3$ کمتر و نسبت به حالت بدون دمش بیشتر می شود و این سبب می - شود با دور کردن جت دمش از لبه حمله ضریب برآ افزایش یابد (مشابه آن - چه در شکل 7 مشاهده شد).

برای نمایش اثر اندازه نسبت سرعت دمش بر کنترل جریان، شکل 10 تغییر رفتار جریان را به ازای تغییر نسبت سرعت دمش در محل 20/7 $_{ij}$ زاویه حمله 10 درجه، زاویه دمش 90 درجه و عدد رینولدز 500 نشان می دهد. مشاهده می شود الگوی جریان در دمش با نسبت سرعت 0/01 به جز ناحیه جت دقیقاً مشابه حالت بدون دمش است ولی در ناحیه جت، به دلیل تزریق سیال مقدار $_{Q}$ بر سطح فوقانی هیدروفویل کمی بیشتر از مقدار $_{Q}$ بر ناحیه حت دقیقاً مشابه حالت بدون دمش است ولی در ناحیه جت، به دلیل روی سطح فوقانی بدون حالت جت است. این اختلاف منجر به کاهش ضریب برآ نسبت به حالت بدون دمش می شود. وقتی نسبت سرعت دمش از 10/0 به افزایش می یابد و گردابه موجود در ناحیه جدایش جریان کوچکتر از گردابه موجود در ناحیه جدایش بدون حالت دمش می شود. این عامل سبب کاهش موجود در ناحیه به حالت بدون حالت دمش می شود. این عامل سبب کاهش

 $J_{j} = 0/3$ (مار دمش بر خطوط جریان و توزیع فشار در عدد رینولدز 2000 و زاویه حمله 10 درجه: الف) حالت بدون تزریق، ب) 3/3 = J_{j} , چ) $J_{j} = 0/3$ ، د $J_{j} = 0/3$ (م) توزیع فشار روی سطح

شکل 10 اثر دمش بر خطوط جریان و توزیع فشار در عدد رینولدز 500 و زاویه حمله 10 درجه: الف) حالت بدون تزریق، ب) 0/0 = A_i , ج) 2/2 = A_i ، د) $A_j = 0/5$ ، $A_j = 0/5$ اثر دمش بر خطوط جریان و توزیع فشار دری سطح

مهندسی مکانیک مدرس، تیر 1393، دورہ 14، شمارہ 4

136

شکل 11 نتایج عددی ضریب برآ و پسا در عدد رینولدز 500 ، زاویه حمله 5 درجه و زاویه مکش 90 درجه: الف) ضریب برآ، ب) ضریب پسا

همچنین با توجه به نمودار ضریب فشار، ۲٫۵، میتوان تغییر بر سطوح هیدروفویل را مشاهده کرد. مکش دور از لبه حمله بیشتر از مکش نزدیک لبه حمله، فشار بر سطوح هیدروفویل را نسبت به حالت بدون جت تغییر میدهد. در نتیجه مکش دور از لبه حمله بهترین مکان برای کنترل لایه مرزی و افزایش ضریب برآ است.

7- نتیجه گیری

کنترل لایه مرزی یکی از روشهای مهم در بهبود عملکرد هیدروفویلها است. یکی از راههای کنترل لایه مرزی دمش و مکش سیال از سطح هیدروفویل است. در این تحقیق روش عددی حجم محدود جیمسون و روش پیششرطسازی توانی جهت تسریع در روند هم گرایی و بهبود پایداری حل، برای تحلیل جریانهای لزج تراکمناپذیر به کار گرفته شده است.

پایداری حل به کمک جملات اتلافی مرتبه دوم و چهارم بهدست آمده و برای انتگرالگیری زمان نیز از روش رانگ-کوتای چهار مرحلهای صریح استفاده شده است. تجهیزات زیرسطحی در ابعاد بسیار کوچک به دلیل کاربردهای فراوان در صنایع مختلف از جمله صنایع نظامی، دریایی، نفت

وگاز، بسیار مورد توجه است. عدد رینولدز جریان برای این وسایل کوچک که در سرعتهای کم نیز حرکت میکنند، عموماً در بازه 400 الی 6000 است. بنابراین با توجه به فقدان مطالعهای جدی و جامع بر کنترل جریانهای با اعداد رینولدز پایین، در این تحقیق نتایج عددی دمش و مکش از سطح فوقانی هیدروفویل NACA0012 در اعداد رینولدز 500 و 2000 و برای کمیتهای مختلف نسبت سرعت دمش (مکش)، محل جت تزریق و زاویه دمش (مکش) ارائه شده و نتایج ذیل بهدست آمده است.

1) مکش سبب ایجاد ناحیه کم فشار بیشتر بر سطح فوقانی هیدروفویل و افزایش ضریب برآ میشود، بنابراین جریان بیشتر به سطح هیدروفویل می-چسبد و سبب کاهش گردابه موجود در ناحیه جدایش و کاهش ضریب پسا میشود. در حالی که دمش، اغلب سبب بهبود کنترل جریان نسبت به حالت بدون دمش نمیشود. دمش نزدیک لبه حمله، با افزایش فشار در سطح فوقانی سبب جداش بیشتر جریان و افزایش گردابه موجود در ناحیه جدایش میشود. دمش دور از لبه حمله میتواند ضریب برآ را افزایش دهد، اما دمش در نسبت سرعتهای کم موثرتر از دمش با نسبت سرعتهای بالا است.

شکل 12 نتایج عددی ضریب برآ و پسا در عدد رینولدز 500 ، زاویه حمله 5 درجه و زاویه مکش 30 درجه: الف) ضریب برآ، ب) ضریب پسا

Aj= 0.01

Δ

0.9

Δ

1

 $-\Delta - - Aj = 0.2$ $-\nabla - - Aj = 0.5$

0

3.5

3

2.5

1.5

1

0.5

1.2

1.1

Cd/Cdb

0.2

0.3

0.4

0.5

0.6

Lj

(الف)

-0-

0.7

- Aj= 0.01 $- -\Delta - - AJ = 0.2$ $- -\nabla - - Aj = 0.5$

0.8

CI/CIb 2

شكل 14 نتايج عددى ضريب براً و پسا در عدد رينولدز 2000 ، زاويه حمله 5 درجه و زاویه مکش 30 درجه: الف) ضریب برآ، ب) ضریب پسا

$$Cl = F_L / \frac{1}{2} \rho U_{\infty}^2 c \cdot c^2$$
 ضریب برآ، $c_L^2 \rho U_{\infty}^2 c \cdot c^2$
 Clb ضریب برآ بدون جت دمش (مکش)
 $Cp = (p - p_{\infty}) / \frac{1}{2} \rho U_{\infty}^2 \cdot c_2$
 F_D نیروی پسا
 F_L نیروی برآ
 IN تعداد تکرار عددی
 IN محل قرار گیری جت دمش (مکش)
 p_{∞} چگالی جریان آزاد
 p_{∞} فشار جریان آزاد
 Res
 M سرعت در راستای محمر x

سرعت در راستای محور x

 U_{∞}

v

$$x$$
 سرعت جریان ازاد در راستای محور u_∞

0.9 Δ. 0.8 -0 п 0.7 0.2 0.3 0.4 0.5 0.6 0.7 0.8 0.9 1 Lj (ب) شکل 13 نتایج عددی ضریب برآ و پسا در عدد رینولدز 2000 ، زاویه حمله 5 درجه

و زاویه مکش 90 درجه: الف) ضریب برآ، ب) ضریب پسا

2) در مکش عمود بر سطح و دور از لبه حمله، افزایش نسبت سرعت مکش تأثیر مثبت بر افزایش ضریب برآ دارد، اما در دمش با زاویه کوچکتر (30 درجه) و دور از لبه حمله، نسبت سرعت دمش کمتر تأثیر بهتری بر افزایش ضريب برآ دارد.

(0/9) مکش عمود بر سطح ($\theta_j = -90$) در موقعیت دور از لبه حمله ((0/9)تأثیری بیشتری بر افزایش ضریب برآ نسبت به حالات دیگر مکش دارد در حالی که دمش با زاویه کوچکتر (30 درجه) و دور از لبه حمله نسبت به حالات دیگر دمش برای افزایش ضریب برآ بهتر است.

8- فهرست علائم

 V_j/U_∞ نسبت سرعت دمش (مکش)، V_j/U_∞ A_{j}

- زاويه حمله AOA
- طول وتر هيدروفويل С
- $Cl = F_D / \frac{1}{2} \rho U_{\infty}^2 c$ ضريب پسا، $Cl = F_D / \frac{1}{2} \rho U_{\infty}^2 c$ Cd
- ضريب پسا بدون جت دمش (مكش) Cdb

شکل 15 اثر مکش بر خطوط جریان و توزیع فشار در عدد رینولدز 2000 و زاویه حمله 5 درجه: الف) حالت بدون مکش، ب) 3/3 = (L_j = 0/7 (الله عنه الله الله عنه الله عنه) 15 اثر مکش بر خطوط جریان و توزیع فشار در عدد رینولدز 2000 و زاویه حمله 5 درجه: الف) حالت بدون مکش، ب) 3/3 = (L_j = 0/7 (الله عنه ا

- [17] A. D. Gardner, K. Richter, H. Rosemann, Numerical investigation of air jets for dynamic stall control on the OA209 airfoil, *CEAS Aeronaut journal*, No. 1, pp.69-72, 2011.
- [18] D. H. Luo, X. J. Sun, D. G. Huang, and G. Q wu, Flow control effectiveness of synthetic jet on a stalled airfoil, *Journal of Mechanical Engineering Science*, No. 225, 2011.
- [19] PanFeng Zhang, Bo YAN, ChenFeng Dai, Lift enhancement method by synthetic jet circulation control, *Science China Technological Sciences*, Vol. 55, No. 9, pp. 2585-2592, 2012.
- [20] N. Fallahpor, A. Haghiri, Mani M., Experimental investigation of steady compressible boundary layer transmission and separation aver airfoil by hot film, *The 1st national aero-hydro dynamics conference*, Tehran, Iran,2011. (In Persian)
- [21] M. Pasandideh fard, M. Moeen far, M. Abdollahian, Control flow by suction and investigation of its effect on NACA 0012 and NACA 0018 airfoils aerodynamic coefficient, *The 19th annual conference of Mechanical Engineering*, Birjand, Iran, 2011. (In Persian)
- [22] M. H. Javareshkian, H. Dastorani, Investigation of inviscid flow aver flexible wings, *The 1st national aero-hydro dynamics conference*, Tehran, Iran, 2011. (In Persian)
- [23] M. Goodarzi, R. Fereidouni, M. Rahimi, Investigation of flow control over a NACA 0012 airfoil by suction effect on aerodynamic characteristics, *Canadian Journal on Mechanical Sciences & Engineering*, Vol. 3, No. 3, 2012.
- [24] Liu Peiqing, Cui Yanxiang, Wang liang and Qu qiulin, Computational Investigation of the Slat Blowing Control for High-Lift Airfoil, Applied Mechanics and Materials, Vols. 138-139, No. 223, pp 223-228, 2012.
- [25] K. Yousefi, S. R. Saleh, and P. Zahedi, Numerical Investigation of Suction and Length of Suction Jet on Aerodynamic Characteristics of the NACA 0012 Airfoil, International Journal of Materials, Mechanics and Manufacturing, Vol. 1, No. 2, 2013.
- [26] AJ. Chorin, A numerical method for solving incompressible viscous flow problems, Journal of Computational Physics, Vol.2, No. 1, PP. 12–26, 1967.
- [27] E. Turkel., Preconditioning methods for solving the incompressible and low speed compressible equations, *Journal of Computational Physics*, Vol. 72, No.2, PP. 227–298, 1987.
- [28] AG. Malan, RW. Lewis, P. Nithiarasu, An improved unsteady, unstructured, artificial compressibility, finite volume scheme for viscous incompressible flows, Part I. Theory and implementation, *International Journal for Numerical Methods in Engineering*, Vol. 54, PP.695–714, 2002.
- [29] Y.H. Choi., C.L. Merkle, Application of preconditioning in viscous flows, Journal of Computational Physics, Vol. 105, No.2, PP.207–223, 1993.
- [30] B. Van-Leer, WT. Lee, P. Roe, Characteristic time-stepping or local preconditioning of the Euler equations. AIAA Paper, AIAA-91-1552-CP, 1991.
- [31] D. Lee, Local preconditioning of the Euler and Navier–Stokes equations, Ph.D. Thesis, University of Michigan, 1996.
- [32] AG. Malan, RW. Lewis, P. Nithiarasu, An improved unsteady, unstructured, artificial compressibility, finite volume scheme for viscous incompressible flows, Part II. Application, *International Journal for Numerical Methods in Engineering*, Vol. 54, PP. 715–729, 2002.
- [33] V. Esfahanian, P. Akbarzadeh, The Jameson's numerical method for solving the incompressible viscous and inviscid flows by means of artificial compressibility and preconditioning method, *Applied Mathematics and Computation*, Vol. 206, No.2, PP.651–661, 2008.
- [34] V. Esfahanian, P. Akbarzadeh, An improved progressive preconditioning method for steady non-cavitating and sheet-cavitating flows, international journal for numerical methods in fluids, Vol. 68, pp. 210-232, 2012.
- [35] K. A. Hoffmann, Computational Fluid Dynamics, vols. I & II. Engineering Education System, Wichita, 2000.
- [36] S. H. Lee, Cancellation problem of preconditioning method at low Mach numbers, *Journal of Computational Physics*, Vol. 225, No. 2, PP.1199– 1210, 2007.
- [37] A. Jameson, Steady-state solution of the Euler equations for transonic flow, *Proceedings of Transonic, Shock, and Multidimensional Flows*, Advances in Scientific Computing, Academic Press, New York, PP.37–69, 1982.
- [38] A. Jameson, W. Schmidt, E. Turkel, Numerical solutions of the Euler equations by finite volume methods using Runge–Kutta time-stepping schemes, AIAA Paper, AIAA-1981-1259, 1981.
- [39] Abdo M., Mateescu D., Low-Reynolds Number Aero dynamics of Airfoils at Incidence, 43rd AIAA Aerospace Sciences Meeting and Exhibit, 2005.

سرعت دمش (مکش) V_j سرعت دمش (مکش) v_∞ سرعت جریان آزاد در راستای محور v_∞

x محور x

y محور *y*

علائم يونانى

ضریب پیش شرط σ ضریب تراکم پذیری مصنوعی eta

ر*θ* زاویه دمش (مکش)

ρ چگالی

زيرنويسها

```
j جت دمش (مکش)
```

تانسور تنش

9- مراجع

τ

- [1] J. Williamls, A Brief History of British Research on Boundary Layer Control for High Lift, *boundary layer and flow control*, pergamon, New York, 1961, pp. 74-103.
- [2] M. R. Head, History of Research on Boundary Layer Control for Low Drag in U.K., *Boundary Layer and Flow Control*, Pergamon, New York, 1961, pp. 104-121.
- [3] J. Flatt, The History of Boundary Layer Control Research in the United States of America, *Boundary Layer and Flow Control*, Pergamon, New York, 1961, pp. 122–143.
- [4] Jie Zhi Wu, Xi Yun Lu, Denny Andrew G, Meng Fan and Jain Ming Wu, Poststall Flow Control On An Airfoil By Local Unsteady Forcing, *Journal of Fluid Mechanics*, Vol. 371, pp. 21-58, 1998.
- [5] Catalin Nae, Synthetic Jets Influence on NACA 0012 Airfoil at High, Angles of Attack, AIAA Paper-98-4523, 1998.
- [6] A. Hassan, and R. D. Janakiram, Effects of Zero-Mass Synthetic Jets on the Aerodynamics of the NACA 0012 Airfoil, *Journal of the American Helicopter Society*, Vol. 43, No. 4, 1998.
- [7] C. Wang, M. Sun, Separation control on a thick airfoil with multiple slots blowing at small speed, *Acta Mechanica*, 143, pp.215-227, 2000.
- [8] J. Ortmanns, C. J. Kahler, Investigation of Pulsed Actuators for Active Flow Control Using Phase Locked Stereoscopic Particle Image Velocimetry, International Symposium on Applications of Laser Techniques in Fluid Mechanics, 12, 2004.
- [9] L. Huang, P. G. Huang, R. P LeBeau., Numerical Study of Blowing and Suction Control Mechanism on NACA0012 Airfoil, *Journal of Aircraft*, Vol. 41, No. 1, 2004.
- [10] R. Duvigneau, M. Visonneau, Simulation and optimization of stall control for an airfoil with a synthetic jet, *Aerospace Science and Technology*, Vol. 10, No. 4., pp. 279–287, 2006.
- [11] Sang Boon Kim, Wooram Bong, Separation Control Mechanism of Airfoil Using Synthetic Jet, Journal of Mechanical Science and Technology, Vol. 13, No. 4-5, pp.172-182, 2009.
- [12] D. You, P. Moin, Active Control of flow separation over an airfoil using synthetic jets, *Journal of Fluids and Structures*, Vol. 24, No. 8, pp.1349-1357, 2008.
- [13] H. Shan, L. Jiang, C. Liu, M. Love and B. Maines, Numerical study of passive and active flow separation control over a NACA0012 airfoil, *Computers & Fluids*, vol. 37, No. 8, pp. 975–992, 2008.
- [14] M. Serdar Genc, Unver Kaynak, Control of Laminar Separation Bubble over a NACA 2415 Aerofoil at Low Re Transitional Flow Using Blowing/Suction, Aerospace Sciences and Aviation Technology, NO 13, 2009.
- [15] M. Ahmadi, A. Sedaghat, M. Saghafian, Control of laminar flow by suction over airfoils, *The 17th annual conference of Mechanical Engineering*, Tehran, Iran, 2009. (In Persian)
- [16] Basharat Ali Haider, Naveed Durrani, Nadeem Aizud and Salimuddin Zahir, Aerodynamic Stall Control of a Generic Airfoil using Synthetic Jet Actuator, World Academy of Science, Engineering and Technology, No. 69, 2010.